

tott csordájába szorítsák a magyarságot, melynek acélkorlátjain belül képtelen lesz minden erőfeszítésre a német elnyelés ellen."

Most már félredobtak minden óvatosságot, minden turánkodó álarcot és akadnuk gazemberek, még a magyar ifjúság lelki formálói közt is, akik a gyilkos nyílt szándékával maszlagolják a lelkekbe, hogy teljesen kilátástalan volna a magyarság részéről minden védekezési, ellenállási kísérletezés: úgyszólván német fennhatóság alá fog kerülni. Ez voltaképpen nagy szerencse lesz ráknézve: mert a németek gazdasági és szociális rendet fognak végre teremteni . . .

Irtózatos döbbenet: a halál dermedt döbbenete fogja el a magyar lelkeket s ha nem tudjuk visszaadni nekik az élet hitét, itt nem lesz jövő. Rendőrrel, ügyésszel, az életöszton sikoltásainak, a lelkiismeret szavának bírói elfojtásával nem lehet életet, hitet adni egy nemzetnek . . .

A magyar parasztság százazrei nincstelenül, földtelenül, jövőtlenül, irtózatos sorsban szenvednek. Az a magyar parasztság, amelynek annyit ígértünk, mikor tagló alá ment a német hatalmi álomért három világrész csatatereire.

Deák Ferenc 1867-ben a magyar történelem e legfeketebb évében: a behemót germánság védelmévé kötötte le a magyarságot a velük hasonló sorú kis nemzetek szabadságvágya ellen. Ő ezt a megmaradás, a biztosítás útjának gondolta, pedig ez az út a tetőtől a földig vezet. Szenvedtünk tovább: ez ébrebb magyar öntudatot, szélesebb magyar szolidaritást jelentett volna. És kerestük volna Ausztria többi népeivel együtt közös problémáink megoldását, a szabad jövő megszerzését. Milyen egészen más jelentőségünk lett volna a környező népek lelkében, életében, mennyivel kevesebb vér és sorsvesztés jutott volna nekünk osztályrészléül . . ."

(Idézet a Szabó Dezső füzetek 33. számából)

Levél a pireneusok aljáról

Hatminckét hónapon keresztül nem volt a világnak egyetlen egy sarka sem, egyetlen sajtója sem, amely ne foglalkozott volna hosszú hasábkövek keresztül a spanyol intervenció-száború rémségeivel és a spanyol nép heroikus mártírságával, a nemzei közti önkéntesek csodálatos bátorságával és az olasz sajtó is elismeréssel (ha fogesikorkorva is) volt kénytelen adózni az „ezernyelvű, egyszívű brigád” magatartását illetően.

A spanyol szabadságot, ha időlegesen is, de guzsbakó-özték. A spanyol szabadság megmaradt rettenhetetlen védői, akik utolsó lehetőségükig védtek minden talpalatnyi földet — Franciaországba kényszerültek. A nemzetközi

hagyták el utolsóknak Spanyolországot. Nem „megvert” hadseregként, hanem felemelt fővel, katonás zárt sorokban lépdelték át a vérző spanyol határt.

Immár 6-ik hónapja mindennek. A világ demokratikus sajtója azóta is napirenden tartotta a spanyol menekültek és a velük egy sorsot szenvedő nemzetközi önkén csék ügyét. Napirenden tartotta a velük szembeni kötelességek és segítségkérését, azokat a felmérhetetlen érdemeket, amiket a demokrácia és szabadság védői minden országgal, de legelső sorban Franciaországgal szemben szereztek.

És most, 6 hónappal a spanyol háború után szűkének látszó szá-
mokkal telítet beszámoló érkezett

a gursi tábor magyar nyelvű önkénteséről. Számok, adatok.

„Szakmai társadalmi és történelmi kurzusokat folytatunk. Napilapot adunk ki és külön hetenként megjelenő technikai újságot... kiállítást rendeztünk... Van asztalosműhelyünk, vasműhelyünk, s.b.stl. Modelleket készítünk... sajátos számszámaink nem igen vannak, ezen ügy segítetünk, hogy a rendelkezésünkre álló anyagokból elkészítettük a legszükségesebb számszámokat... A lap szerkesztőségében igyeckszünk a legszélesebb közreműködést elérni. Eddig a szerkesztőségi tagokon kívül 32 bajtárs ír az „Egység” be... Csoportunk talitűtségének tevékenységét összegezve: 10 nap alatt 93 bajtárs ír, összesen 114 cikket, 11-en rajzoltak összesen 28 rajtot... Műkedvelőink szórakoztató és nevelő előadásokat tartanak hetenként egyszer és minden különleges alkalommal... sport... sakk... művészi propaganda csoport...

„Számok, számok, adatok. Beszélő számok! Lázás munkát lüktek adatok!

„A világháborúból jól ismerjük még a megvert hadsereg züllését, fegyelmének szétesését De mennyire más képet nyújt a mi hadseregünk, amely veszített csata után került ide, a gyűjtőtáborba.“

A bizonyítékok: számok és adatok. De a számok előtt meghatározott tisztelet el kell lenni az ellenfélnek is meghatárolnia, ezek a számok új, a történelemben még teljesen ismeretlen hősiességről tesznek tanulságot ezek a számok, ezek az adatok megmutatják: nemcsak fegyverrel a kézben, de a munkáspadok mellett, a termelésben is felmérhetetlen értékű emberanyagról van szó. „Amidőn két és fél — három esztendő előtt Spanyolországba mentünk, nem a kalandvágy, a zsoldosvér hajtott oda fennünket, hanem a munkapadot a termőföldet, az irodát, a laboratóriumot hagytuk ott, hogy békés munkaszükségletet fegyverrel cseréljük fel és a spanyol népcsalán harcolva ne csak annak függetlenségéért, hanem a békés

munka, a haladás és a munkaépítő eredményeinek biztonságát védelmezzük a fasizmus középkori barbarizmusa ellen.“

„Ma, amikor ez a harc befejeződött, új frontokon akarjuk azt tovább vinni: a munka, az építés, a tanulás és a tanítás frontján.“

„A gyűjtőtáborokban folytatott életünk új, eddig ismeretlen és csodálatot kiváltó formáját mutatta meg a fogolyéletnek. Ez az élet csak azért válhatott ilyené, mert céltudatos szakmájukat, munkáséletüket szerető munkásokból, parasztokból és intellektuelekből tevődtek össze csoportjaink, akiknek a szabadságba, a haladásba és a munkához való szent és sérthetetlen jogába vetett hitét nem lehet elvenni.“

„... Úgyünk érdekében nem kiáltvánnyal fordulunk a világ demokrátiás közvéleményéhez, hanem adatokkal. Ezek az adatok a mi válaszuk a reakciók minden olyan indoklására, mely fogvartartásunk szükségességét akarja bizonyítani.“

„Tudjuk, hogy kiszabadulásunkért a világ antifasiszta tömegei harcolnak. Mindaddig, míg ez a harc nem jár eredménnyel, itt a táboron belül készülünk arra, hogy kiszabadulásunkkor ne legyünk terhet jelentő embercsoportok, hanem olyan tömeg, mely csak pozitív támogatást jelenthet mindegyikükre.“

„Most amidőn ismételtén kijelentjük, hogy bárhol és bármikor készek vagyunk fegyverrel a kezünkben harcolni a fasizmus által népi szabadságukban, nemzeti függetlenségükben megtámadott népek oldalán támadóikkal szemben, — nem érjük be ezzel. A demokráciákat, a veszélyeztetett népeket nemcsak fegyverrel tudjuk és akarjuk támogatni, hanem szakrudásunkkal, építő munkánkkal és képességeinkkel is, hogy közös erővel gátoljuk meg és tegyük lehetetlenné a fasizmus bármilyfajta támadásait.“

Sz. Sz.